

kockázatos esti utamról
kissé lihegve, fáradtan, de
sértetlenül még hazaérve,

– rossz szemmel hát Isten ne nézze,
ha már egyszer ő tett ilyenné,
s ilyen örvénybe hajított be,
bűneimet, elszámoláskor,
s azt, hogy nem felejték, felejtse!

Sajó László

LÉGY ÉVSZAK

(az óbudai temetőben)

„de a vasárnap délutáni csendben”

(Áprily Lajos: TAVASZ

A HÁZSONGÁRDI TEMETŐBEN)

de a vasárnap délutáni csendben
akkor most hova is kellene lennem

szállingózik levél pernye hó lepke
alig talállak ez a neved nem te

elnézek fölötted óriásplakát
az ég alatta egy ittragadt bogár

az évszakoknak megfelelő ágakon
szögön lóg locsolni sírt öblítősfakon

közeledben friss virág friss halott rohad
most megy el a piros esztergomi vonat

tepsiben sebtiben hamuba sült tetem
én évszaki fényben az arcom süttetem

kavicsot rugdalok a gyászmenetben
téged temetnek dúdolom nem engem

de a vasárnap délutáni csendben
egyetlen dacos *de* én vagyok nemde

vasárnap délután csend van vagyok és te nem
gödör száján száradó földhányás istenem

én itt fönny a földön te alatta lenni
elhanyagolható jelentéktelen

figyelj (nem figyelsz) elmegyek messzire
és megállok arcodtól egy centire

száraz koszorúk fölhalmozott halál-lom
közt vacogó tejfogad meg kell találnom

nincs feltámadás isten napon
szikkad fehér öblítősflakon

LAPOK A „MINDENES KÖNYV”-BŐL. TOLNAY KÁROLY LEVELEZÉSÉBŐL ÉS NAPLÓFELJEGYZÉSEIBŐL (I)

Közreadja Lenkei Júlia

„Még egy könyvet szeretnék írni, amelyben összefoglalom életem leszűrt lényegét [...] amelyben mindenről beszélhetnék, a vágyálmairól és meg nem valósulásukról, szerelmeimről, amelyek félbeszakadtak, életem eredendő vonaláról, amelyből elzökentett a sors [...] »Mindenes könyv«-nek fogom nevezni, ez volt a neve annak a bőrbbe kötött albumnak (üres lapokkal), amelyet anyámtól kaptam, és amelybe mindent beletettem, ami érdekelt, és mindent beleírtam, amit fontosnak találtam. Sajnos elveszett a mindenes könyvem...”

Tolnay Károly nem írta meg a MINDENES KÖNYV-et. Az élet leszűrt lényege nem fogalmazódott meg, de mégis meg van írva. Életének eredendő vonala – a vágyálmok és meg nem valósulásuk, a tervek, a szerelmek, a hétköznapi apró eseményei – a nagy művészettörténeti monográfiák mellett megtalálható a műveket kísérő írásokban, az a vonal szépen kirajzolódik leveleiben és önéletrajzi feljegyzéseiben. Tolnay személyét a magyar közönség számára 1975-ben megjelent Michelangelo-könyve¹ után nevezetes életrajzi interjúja,² majd a századelő hetvenes évekbeli divatja, a Vasárnapi Kör felfedezése állította reflektorfénybe.³ Leveleiből már kapott itt-ott ízelítőt a magyar kö-

¹ MICHELANGELO. MŰ ÉS VILÁGKÉP. Corvina, 1975.

² Kinyomtatva olvasható: *Kortárs*, 1979/6., valamint in: A SZÁZAD NAGY TANÚI. RTV–Minerva, 1978.

³ Jelen dokumentumgyűjtemény vasárnapi körbeli tagjairól a legalaposabb információk Karádi Éva–Vezér Erzsébet A VASÁRNAPI KÖR című kötetében található (Gondolat, 1980).